

Lausuntopyyntö HE 16/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n sekä lastensuojelulain 27 ja 41 §:n muuttamisesta

Terveys- ja sosiaalialueen lausuntopyyntö Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n muutoksesta. Terveys- ja sosiaalialue ry on ilahtunut asian nopeasta käsittelystä ja muutos on välttämätön terveys- ja sosiaalialueen toiminnan toteut-
miseksi erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien sairastuneiden asiakkaiden asioiden sujuvuuden ja sosiaalisten ongelmien kasaantumisen ehkäisemiseksi.

Keskeistä terveydenhuollon sosiaalityössä on sairauden tai vamman aiheuttamien tilapäisten, toistu-
vien ja pitkäaikaisten rajoitteiden vaikutusten ymmärtäminen asiakkaan sosiaaliseen toimintakykyyn ja arjessa toimimiseen. Pitkäaikainen sairaus, vakava sairastuminen tai esimerkiksi äkillinen louk-
kaantuminen aiheuttavat usein elämäntilannekriisin, mihin tarvitaan paitsi lääketieteellistä apua myös sosiaalisten asioiden asiantuntijaa arvioimaan kokonaistilannetta ja suunnittelemaan ratkaisuja osaksi hoito- ja kuntoutussuunnitelmaa.

Sosiaalisten tekijöiden huomioiminen mahdollisemman varhaisessa vaiheessa sairautta edistää poti-
laan ja perheen toipumista ja vähentää syrjäytymiseen liittyviä riskitekijöitä. Oikea-aikaisella ja asi-
antuntevalla tilannearvioilla ja tuella tuotetaan ennalta ehkäisevästi paitsi kustannushyötyjä, myös vä-
hennetään muuttuneesta elämäntilanteesta seuraavia inhimillisiä vaikeuksia ja kärsimyksiä potilaalle
sekä potilaan perheelle. Terveidenhuollon sosiaalityöntekijän rooli korostuu myös potilaan/ asiak-
kaan jatkokuntoutuksen ja arjessa selviytymisen suunnittelussa. Asiakkuus terveydenhuollon sosiaa-
lityössä voi jatkua pitkäänkin erityisesti, jos asiakkaan sairaudesta johtuva palveluprosessi vaatii esi-
merkiksi erikoissairaanhoidon hoitoa ja seuranta. Arviointi kattaa myös sosiaalihuollon ulkopuoliset
palvelut esimerkiksi vakuutusjärjestelmän etuudet ja palvelut, ammatillisen kuntoutuksen vaihtoeht-
dot, järjestöjen mahdollisuudet jne. Palveluiden sujuvuutta ja kuntoutumista seurataan yhdessä ter-
veydenhuollon työntekijöiden kanssa. Terveys- ja sosiaalialue toimii osana terveydenhuollon moniamma-
tillista hoito- ja kuntoutustiimiä. Terveys- ja sosiaalialueen asiakkaat eivät kaikki ole sosiaalihuollon pal-
veluiden tarpeessa olevia tai ei hyödy sosiaalihuollon palveluista, vaan tuen tarpeet tulevat enemmän
kuntoutukseen ja toipumiseen liittyvistä tarpeista.

Hallituksen esityksessä on hyvin kuvattu terveys- ja sosiaalialueen työtä ja tuotu keskeiset asiat terveys- ja sosiaalialue-
työstä esille sekä perustelut tiedonsaantioikeudelle ovat perusteelliset, mutta terveys- ja sosiaalialueen
kohdataan myös potilaita, joiden puolesta joudutaan hoitamaan asioita, kuten esimerkiksi tajuttomat,
muistisairaat tai psykoosissa olevat potilaat, joiden läheisiä ei tavoiteta tai niitä ei ole tiedossa. Ilmoi-
tus tiedonsaantioikeudesta annetaan heti, kun potilas pystyy ottamaan sen vastaan.

Terveys- ja sosiaalialue ry kannattaa esitettyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon käsittelystä an-
netun lain 64 §:n muutosta esityksen mukaisesti ja toivoo lain voimaan tulon mahdollisemman pian.

Kunnioittaen
Terveys- ja sosiaalialue ry